

RACHUNEK SATELITARNY SPORTU

dla POLSKI za 2008 rok

Warszawa, grudzień 2013

**Raport wykonany na zlecenie i ze środków budżetowych
Ministerstwa Sportu i Turystyki**

Niniejszy raport prezentuje *Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok* i stanowi kontynuację badania ekonomicznego wymiaru sportu zawartego w raporcie *Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski* za rok 2006 z grudnia 2010. Obecny Raport wykorzystuje wypracowaną dotychczas metodologię rachunków satelitarnych sportu oraz rozszerza zakres szczegółowości badania. W Raporcie *Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok* wykorzystuje się dane z rachunków narodowych GUS zestawione według nowej klasyfikacji działalności PKD 2007 odpowiadającej NACE 2.

Opracowanie raportu

Prof. UW dr hab. Barbara Liberda

Prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz

Dr Iwona Świeczewska

Dr Joanna Trębska

Warszawa 2013

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Wyniki rachunków satelitarnych sportu dla Polski oraz dla innych krajów	7
4. Źródła danych dla rachunku satelitarnego sportu dla Polski	18
5. Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok – wyniki badania	21
Bibliografia	30
Załączniki	32
Załącznik 1. Schemat wydatków i przychodów na rachunkach niefinansowych sektorów instytucjonalnych	
Załącznik 2. Schemat budowy tablic input-output	
Załącznik 3. Klasyfikacja grup produktów i działań związanych ze sportem	
Załącznik 4. Popyt finalny na produkty sportowe w roku 2008, ceny nabywcy, w tys. zł	
Załącznik 5. Produkcja globalna i wartość dodana „sportowa” w roku 2008, ceny bazowe	
Załącznik 6. Liczba pracujących na rzecz sportu według działań	
Spis tablic i wykresów	
Tabl. 1. Wartość i struktura popytu finalnego na produkty związane ze sportem w 2008	
Tabl. 2. Struktura produkcji globalnej i wartości dodanej według sekcji PKD	
Tabl. 3. Struktura pracujących na rzecz sportu według sekcji	
Rys. 1. Struktura popytu finalnego na produkty sportowe w roku 2008 według kategorii popytu	
Rys. 2. Struktura produkcji globalnej według sekcji PKD 2007	

1. Wprowadzenie

Tematyka statystyki sportowej i ekonomicznego wymiaru sektora sportowego jest kluczowym obszarem polityki Unii Europejskiej w obszarze sportu. Zostało to określone po raz pierwszy w Białej Księdze na temat sportu wydanej w 2007 roku. Następnie priorytet ten był wymieniany w kluczowych dokumentach UE, takich jak: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów *Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu*, a także Rezolucja Rady w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na lata 2011-2014.

W ramach realizacji Planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na lata 2011-2014 powołana została Grupa ekspercka Rady ds. Statystyki Sportowej, której zadaniem było między innymi opracowanie wytycznych w zakresie wzmocnienia roli sportu jako ważnego sektora wpływającego na wzrost gospodarczy i zatrudnienie, a także zebranie dobrych praktyk w zakresie metodologii realizacji rachunków satelitarnych sportu.

Statystyka sportowa stanowi narzędzie budowania polityki dotyczącej sportu. Dyskusja na ten temat została podjęta podczas Polskiej Prezydencji w 2011 roku. Podczas Nieformalnego Spotkania Ministrów do spraw Sportu w Krakowie 13-14 października 2011 zaprezentowane zostały wyniki Rachunku Satelitarnego Sportu dla Polski opartego na danych za rok 2006, a także badanie wpływu dużych imprez sportowych na rozwój gospodarczy kraju, na podstawie doświadczeń UEFA Euro 2012^{TM}.

Kolejne Prezydencje kontynuują prace w tym obszarze. Z inicjatywy Cypru w 2012 roku Rada Unii Europejskiej przyjęła dokument pod nazwą Konkluzje na temat wzmocnienia bazy dowodowej w procesie kształtowania polityki sportowej. W trakcie trwania Prezydencji Litewskiej przyjęto konkluzje Rady w sprawie wkładu sportu w gospodarkę Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie bezrobocia wśród młodzieży oraz integracji społecznej.

2. Wyniki rachunków satelitarnych sportu dla Polski oraz dla innych krajów

Dotychczas wykonano rachunki satelitarne sportu w siedmiu krajach europejskich: Austrii, Wielkiej Brytanii, Cyprze, Polsce, Niemczech, Holandii i Szwajcarii. Rachunki wykonywane były dla lat 2004, 2006 i 2008. *Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski* za rok 2006 był czwartym rachunkiem sportu wykonanym w Europie i jednym z najbardziej wyczerpujących.

W kilku krajach pracuje się obecnie nad kontynuacją rachunków satelitarnych sportu dla kolejnych lat, a *Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok* jest pierwszym w tej drugiej serii.

Zestawienie wyników rachunków satelitarnych sportu w Europie

	Austria	Cypr	Polska	Wielka Brytania	Holandia	Niemcy	Szwajcaria	Polska
Rok badania	2005	2004	2006	2006	2006	2008	2008	2008
PKB sportu lub wartość dodana sportu								
% całości	4.9	2.4	1.96	2.3	1.0	3.3	1.7	2.23
Zatrudnienie związane ze sportem								
% całości	6.4	2.2	1.54	2.5	1.5	4.4	2.5	2.12

Źródło: Opracowanie własne oraz Ahlert G., 5th Meeting of the EU Expert Group „Sport Statistics“, Mainz, 1 July, 2013.

Wyniki Rachunków Satelitarnych Sportu dla Polski za rok 2006 oraz obecnego rachunku za 2008 rok mieszczą się w średnich przedziałach udziału „sportu” w PKB oraz w zatrudnieniu w krajach europejskich, które wykonały rachunki satelitarne sportu.

Porównanie Rachunków Satelitarnych Sportu dla Polski dla lat 2006 oraz 2008 wskazuje na wzrost znaczenia sportu zarówno w wartości PKB jak również w całkowitym zatrudnieniu.

Oszacowana wielkość PKB związanego ze sportem (lub wartości dodanej) w Rachunkach Satelitarnych Sportu dla lat 2004-2008 w krajach europejskich waha się 1% do 5% PKB danego kraju. Najwyższe wartości dotyczą Austrii i ocenia się, że związane są z dużą rolą sportów zimowych w tym kraju. W pozostałych krajach udział sportu w PKB (lub wartości dodanej) kraju stanowi 2-3% PKB.

Udział „sportu” w zatrudnieniu waha się od 1,5% do 4% całkowitego zatrudnienia w poszczególnych krajach, z wyjątkiem Austrii, gdzie stanowi on 6%.

3. Zasady budowy rachunków satelitarnych sportu

Przedstawiony w niniejszym raporcie rachunek satelitarny sportu (podobnie jak jego poprzednia wersja (*Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski, 2010*) ma na celu szczegółową analizę sektora sportowego, który nie jest wyszczególniony jako odrębna kategoria w Systemie Rachunków Narodowych. Rachunki satelitarne są tworzone na cele badań gospodarki w przekroju innym niż te, które obowiązują w zunifikowanym systemie rachunków narodowych.

Celem rachunków satelitarnych dla danej dziedziny jest przedstawienie w rozszerzonym zakresie informacji typu branżowego lub wprowadzanie specjalnych dla tej dziedziny pojęć i definicji oraz klasyfikacji odmiennych od ogólnie przyjmowanych w statystyce, w tym w systemie rachunków narodowych. Zakres transakcji, klasyfikacje i rozwiązania metodologiczne przyjęte w danym rachunku satelitarnym odpowiadają potrzebom analiz, którym mają służyć.

Metodologia konstrukcji rachunków satelitarnych dopuszcza różne podejścia w zależności od zakresu potrzeb dla jakich rachunki te są sporządzane (*Europejskie rachunki ekonomiczne środowiska*, Domańska, Jabłonowski, 2012; *Rachunek satelitarny turystyki*, 2005; *Methodological Manual for a Sport Satellite Account*, 2012; *2004-2006 Sport Satellite Account for the UK*, 2011). Głównymi źródłami danych dla rachunków satelitarnych sportu są makroekonomiczne dane z systemu rachunków narodowych oraz wyniki mikroekonomicznych badań gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i organizacji oferujących usługi sportowe, a także własne opracowania autorskie.

Charakterystyka Systemu Rachunków Narodowych

System rachunków narodowych (SRN) jest zbiorem powiązanych ze sobą rachunków makroekonomicznych, bilansów i tablic opracowanych według obowiązujących norm i reguł statystycznych. Zawiera informacje na temat podstawowych kategorii makroekonomicznych, takich jak produkt krajowych brutto, wartość dodana, produkcja globalna, zużycie pośrednie, nadwyżka operacyjna brutto, spożycie, oszczędności, akumulacja.

Kategorie te tworzą sekwencję powiązanych ze sobą rachunków (załącznik 1) przedstawiających przepływy dochodów i wydatków, przepływy finansowe w gospodarce oraz wymianę wyrobów i usług pomiędzy gospodarką kraju a zagranicą (*Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych 2007-2011*, s. 23, 324). Jednocześnie, system rachunków narodowych tworzy schemat pojęciowy i analityczny dla badań struktury gospodarki przez pryzmat procesu cyrkulacji dochodów.

Obecny kształt systemu rachunków narodowych, przyjęty przez OECD a następnie ONZ, szczegółowo opisany jest w publikacji *System of National Accounts 2008 (SNA)*. System sprawozdawczości obowiązujący w Unii Europejskiej opisuje *European System of Accounts 1995 (ESA)*, będący modyfikacją systemu SNA (System of National Accounts), zalecaną przez Unię Europejską. European System of Accounts (ESA) stanowi międzynarodowy standard metodologiczny i rachunkowy dla opisu gospodarki, jej składowych oraz relacji z innymi gospodarkami (*Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych ESA 1995*, s. 1).

W systemie rachunków narodowych (SRN) wyróżnia się rachunki bieżące, kapitałowe i bilanse. Na rachunki bieżące składają się: rachunek produkcji, rachunek tworzenia dochodów, rachunek podziału pierwotnego dochodów, rachunek podziału wtórnego dochodów, rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji.

Z kolei, rachunki akumulacji (rachunek kapitałowy, finansowy, innych zmian wolumenu aktywów i rachunek przeszacowań) zawierają transakcje, które powodują różnice między wielkościami występującymi w bilansie otwarcia i bilansie zamknięcia aktywów rzeczowych (przede wszystkim nakłady brutto na środki trwałe i przyrost rzeczowych środków obrotowych) i finansowych oraz pasywów (*Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych 2007-2010*, s. 324-325).

W systemie rachunków narodowych równolegle występują rachunki podmiotowe i przedmiotowe, co oznacza, że transakcje między poszczególnymi podmiotami gospodarczymi dotyczą określonych przedmiotów tych transakcji. Podmiotami transakcji są sektory instytucjonalne: przedsiębiorstwa (w systemie rachunków narodowych dzielone na przedsiębiorstwa niefinansowe oraz instytucje finansowe i ubezpieczeniowe), instytucje rządowe i samorządowe, instytucje non-profit, gospodarstwa domowe i sektor zagranica.

W ramach poszczególnych sektorów instytucjonalnych transakcje zapisywane są na odpowiednich rachunkach przedmiotowych (na przykład według produktów, czynników produkcji, rodzajów transferów bieżących, aktywów finansowych). Grupą rachunków przedmiotowych, występujących w przypadku wszystkich sektorów instytucjonalnych, są rachunki produkcji - produktów i działalności.

Produkty grupowane są według PKWiU (Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług), zaś działalności według PKD (Polska Klasyfikacja Działalności). Transakcje na rachunkach zapisywane są według określonych klasyfikacji i grupowań rachunków. Wszystkie rachunki są formą dwustronnych, bilansujących się zestawień przychodów i wydatków. Zgodnie z zasadami obowiązującymi w rachunkowości, każda transakcja rejestrowana jest jako przychód na określonym rachunku i wydatek na innym. Są to zatem zapisy podwójne, po stronie „ma” na danym rachunku i po stronie „winien” na innym rachunku.

System Rachunków Narodowych przedstawia cyrkulację dochodów pomiędzy podmiotami działającymi w danym systemie gospodarczym. Na rachunkach bieżących pokazane jest tworzenie dochodów w procesie produkcji (rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według działalności i sektorów instytucjonalnych), podział pierwotny dochodów (rachunek podziału pierwotnego dochodów według czynników produkcji i sektorów instytucjonalnych), podział wtórny dochodów (rachunek podziału wtórnego dochodów według sektorów instytucjonalnych).

Ostatecznie otrzymywane są dochody do dyspozycji sektorów instytucjonalnych. Na rachunku wykorzystania dochodów do dyspozycji prezentowane jest przeznaczenie dochodów na spożycie (według rodzajów produktów i sektorów instytucjonalnych) i akumulację (według produktów lub sektorów instytucjonalnych). Transakcje w zakresie akumulacji rzeczowej są zapisywane na kapitałowych rachunkach sektorów instytucjonalnych. Zapotrzebowanie sektorów instytucjonalnych na poszczególne produkty kreuje nową wartość dodaną i w ten sposób cykl cyrkulacji dochodów się zamyka.

Na każdym rachunku po stronie wydatków występuje wielkość bilansująca, która jednocześnie jest przychodem na następnym rachunku w ich sekwencji. Dla ilustracji wspomnianej wyżej cyrkulacji przedstawiono schemat przychodów i wydatków na rachunkach bieżących i kapitałowych, ilustrujący zapisy na rachunkach tworzenia dochodów,

podziału pierwotnego i wtórnego oraz wykorzystania dochodów do dyspozycji na spożycie i akumulację, czyli popyt finalny (załącznik 1).

System rachunków narodowych może być przedstawiony w formie macierzowej (SAM - *Social Accounting Matrix*) w taki sposób, że w wierszach na każdym z wyróżnionych w SAM rachunków zapisywane są przychody, a w kolumnach wydatki (przy tej samej klasyfikacji rachunków w wierszach i kolumnach).

Z punktu widzenia rachunku satelitarnego sportu użyteczne są dane prezentowane w SAM na rachunkach produktów (produkcji), rachunkach wartości dodanej (rachunki tworzenia dochodów) oraz na rachunkach bieżących i kapitałowych odnoszących się do zużycia finalnego (popyt finalny). Transakcje na wymienionych rachunkach zapisane są w formie macierzowej w tablicach input-output, czyli w tablicach podaży i wykorzystania oraz w bilansie przepływów międzygałęziowych.

Tablice podaży pokazują produktową kompozycję produkcji globalnej każdej działalności i są wyrażone w cenach bazowych. Tablice wykorzystania przedstawiają zużycie produktów na cele produkcyjne (w różnych rodzajach działalności) i na cele finalne, a także tworzenie wartości dodanej w poszczególnych rodzajach działalności. Mają zatem układ *produkt x działalność* i są konstruowane w cenach nabywcy.

Bilans przepływów międzygałęziowych, publikowany raz na 5 lat, przedstawiony jest w układzie *produkt x produkt* a jego struktura jest podobna do tablic wykorzystania. Rachunek satelitarny sportu jest skonstruowany w zakresie, w jakim interesujące nas makro-kategorie występują w tablicach podaży i wykorzystania. W załączniku 2 przedstawiono zasady konstrukcji tablic input-output, czyli bilansów przepływów międzygałęziowych oraz tablic podaży i wykorzystania.

Makroekonomiczne kategorie ujęte w rachunku satelitarnym sportu - metody ich wyznaczania na potrzeby rachunku satelitarnego sportu dla Polski

Dla porównań międzynarodowych działalności sportowej i jej wpływu na gospodarkę narodową stosowane są głównie takie makro wielkości rachunku satelitarnym sportu jak PKB

sportu oraz wartość dodana. Wartość dodana, w połączeniu z produkcją globalną, pozwala na uzupełnienie rachunku satelitarnego sportu o liczbę pracujących.

Podaż produktów sportowych

„Podaż sportową” tworzą wszystkie dobra i usługi, które mogą być związane (w świetle przyjętych *Definicji wileńskich sportu*) z aktywnością sportową. W celu określenia wielkości „podaży sportowej” należy więc wskazać wszystkie produkty (dobra i usługi), które mogą być zużywane na cele sportowe, zarówno finalnie i jako produkt pośredni. Konstrukcja rachunku satelitarnego sportu dla 2008 roku wymagała weryfikacji listy produktów sportowych zastosowanej przy konstrukcji rachunku satelitarnego sportu w 2006 roku, między innymi z powodu dostosowanie tej listy do produktów wyszczególnionych w klasyfikacji wyrobów i usług, PKWiU 2008.

Zauważone zmiany wynikające z porównania listy produktów wyróżnionych w rachunku satelitarnym sportu dla 2006 roku (według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług, PKWiU 2004) z nową klasyfikacją produktów, dotyczą głównie nazw produktów lub sposobu ich łączenia w grupy. Z utworzonej nowej listy produktów wyodrębniono grupy produktów w całości wykorzystywanych na cele związane ze sportem (np. sprzęt sportowy) oraz te, które zawierają produkty sportowe, ale pewna ich część może być zużywana na inne cele niż sportowe (np. obuwie).

Lista produktów zawartych w *Definicjach wileńskich sportu* została dostosowana do specyfiki polskiej gospodarki, a także do zakresu dostępnych danych statystycznych (załącznik 3). Przy ustalaniu klasyfikacji produktów i działalności dla potrzeb rachunku satelitarnego sportu kierowano się znaczeniem tych produktów dla określenia PKB sportu w polskiej gospodarce. W przyjętych klasyfikacjach występuje większość pozycji wymienionych w *Definicjach wileńskich sportu* które mają istotne znaczenie dla całości rachunku satelitarnego sportu dla Polski.

Polska klasyfikacja wyrobów i usług (PKWiU), która była podstawą do wyboru produktów sportowych, jest kompatybilna z polską klasyfikacją działalności (PKD) dla czterech pierwszych poziomów klasyfikacyjnych, łącznie z poziomem pośrednim, gdyż kryterium

podziału produktów jest ich pochodzenie zdefiniowane przez PKD. Podział produktów na tych poziomach odpowiada zatem podziałowi działalności przyjętym w PKD. Ma to także swoje odzwierciedlenie w kodach klas produktów, zgodnych z symbolami przyjętymi w klasyfikacji PKD.

Oznacza to, że każdemu rodzajowi produktu, który został sklasyfikowany jako produkt sportowy można przypisać przynależność do odpowiedniej grupy bilansowej (spośród dostępnych 543 grup bilansowych) oraz konkretnej sfery działalności spośród 83 wyróżnionych działów według PKD 2007 w tablicach podaży i wykorzystania.

Uwzględnienie klasyfikacji wyrobów i usług (PKWiU) na dalszych szczeblach dezagregacji pozwoliło na uzyskanie bardziej szczegółowych informacji o wyrobach i usługach związanych z uprawianiem sportu. W przypadku grup produktów, których nie można jednoznacznie zakwalifikować do produktów *stricte* sportowych, kluczową kwestią było określenie tej części, która wykorzystywana jest w celach sportowych (np. z kategorii T-shirty). W tym celu konieczne było skorzystanie z innych źródeł informacji pochodzących spoza systemu rachunków narodowych, np. budżetów gospodarstw domowych.

Popyt na produkty sportowe

Podaż dóbr i usług sportowych daje informację o możliwościach wykorzystania produktów sportowych, tj. przede wszystkim o potencjalnym spożyciu i akumulacji produktów sportowych zakwalifikowanych do satelitarnego rachunku sportu według *Definicji wileńskich sportu*. Określanie faktycznego wykorzystania produktów sportowych, czyli zużycia ich na cele sportowe, można nazwać tworzeniem rachunku satelitarnego sportu od strony popytu.

Produkty sportowe zużywane są w przeważającej większości na cele finalne, czyli spożycie i akumulację. Jednak w działach 92 (działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi) i 93 (działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna) produkty sportowe są zużywane na cele produkcyjne, a zatem stanowią zużycie (popyt) pośrednie. Zużycie to uwzględnione jest przy tworzeniu rachunku satelitarnego sportu jako składnik produkcji globalnej obu tych działów. Zgodnie z definicją produktu krajowego brutto (wzór 1), nie jest ono elementem PKB sportu.

Według zastosowanej metodologii konstrukcji rachunku satelitarnego sportu, najważniejszą kwestią jest oszacowanie popytu finalnego na produkty sportowe, które są faktycznie przeznaczone do uprawiania sportu (spożycia sektorów instytucjonalnych: gospodarstw domowych, instytucji rządowych i samorządowych oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, akumulacji i eksportu) oraz importu produktów sportowych.

PKB sportu

Z punktu widzenia procesu wytwarzania produkt krajowy brutto jest sumą wartości dodanej w cenach bazowych wytworzonej przez wszystkie krajowe sektory instytucjonalne (lub wszystkie rodzaje działalności) powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów udzielone w badanym okresie (*Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych 2006-2009*, Aneks 3). Jest to równocześnie pozycja bilansująca na rachunku produkcji (załącznik 1).

Z punktu widzenia zużycia wytworzonych produktów krajowych produkt krajowy brutto stanowi zużycie finalne sektorów instytucjonalnych (rezydentów), czyli spożycie gospodarstw domowych, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych oraz instytucji rządowych i samorządowych, nakłady brutto na środki trwałe, przyrost zapasów wszystkich sektorów i eksport netto, a zatem jest to spożycie i akumulacja krajowych sektorów instytucjonalnych plus eksport netto (*Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych ESA 1995*).

Określenie PKB sportu oznacza w praktyce posiadanie informacji o popycie finalnym na produkty sportowe używane na cele sportowe:

$$PKB^s = \sum_i (PCE_i^s + G_i^s + NP_i^s + J_i^s + \Delta Q_i^s + (E_i^s - I_{i(n)}^{ds})), \quad (1)$$

gdzie:

PCE_i^s - popyt gospodarstw domowych na produkty sportowe zaliczone do i-tej grupy bilansowej;

G_i^s - popyt instytucji rządowych i samorządowych na produkty sportowe zaliczone do i-tej grupy bilansowej;

NP_i^s - popyt instytucji non profit na produkty sportowe zaliczone do i-tej grupy bilansowej;

J_i^s - nakłady brutto na środki trwałe związane z aktywnością sportową;

ΔQ_i^s - zmiana stanu zapasów produktów sportowych zaliczonych do i-tej grupy bilansowej;

E_i^s - eksport produktów sportowych zaliczonych do i-tej grupy bilansowej;

$I_{i(n)}^{ds}$ - import produktów sportowych zaliczonych do i-tej grupy bilansowej.

Wszystkie wymienione wyżej kategorie przedstawione są w cenach nabywcy.

Produkcja globalna produktów sportowych i wartość dodana

Określenie produkcji globalnej w poszczególnych działalnościach wytwarzających produkty sportowe wymaga przejścia z klasyfikacji grup bilansowych produktów na klasyfikację działalności przy użyciu tablic podaży i wykorzystania. Ponieważ tablice wykorzystania konstruowane są w cenach nabywcy, zaś tablice podaży (zawierające także informacje o imporcie produktów sportowych) są konstruowane w cenach bazowych, ujednoczenie wyceny tablic podaży i wykorzystania wymagało przejścia na ceny bazowe¹. Polegało to na odjęciu od poszczególnych wierszy tablicy wykorzystania wielkości marży handlowej, marży transportowej oraz podatków od produktów (pomniejszonych o dotacje do produktów).

Produkcja globalna (a także wartość dodana) w poszczególnych działach produkujących produkty sportowe została obliczona w wyniku zastosowania podstawowych relacji bilansowych charakteryzujących tablice wykorzystania:

- równanie bilansowe produkcji: $X_i = \sum_{j=1}^n x_{ij} + y_i$ dla $i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$ (2)

- równanie bilansowe kosztów produkcji: $X_j = \sum_{i=1}^n x_{ij} + D_j$ dla $i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$ (3)

¹ Ze względu na wymagania formalne (odwracalność macierzy) wynikające z zastosowania metod input-output.

gdzie:

X_i - podaż ogółem produktu i ; X_j - produkcja globalna działalności j ; (przyjęto upraszczające założenie, że $X_i = X_j$ dla $i = j$);

x_{ij} - wartość surowców i materiałów rodzaju i zużywanych do wytworzenia produktów w działalności j ;

y_i - popyt finalny na produkty i ;

D_j - wartość dodana w działalności j .

Wprowadzając funkcję produkcji Leontiefa $x_{ij} = a_{ij}X_j$, gdzie a_{ij} nazywany jest współczynnikiem bezpośrednich nakładów, równanie bilansowe produkcji w notacji macierzowej ma postać (Leontief 1936):

$$\mathbf{X} = \mathbf{A}\mathbf{X} + \mathbf{y} \quad (4)$$

gdzie:

$\mathbf{X}$ – wektor produkcji globalnej;

$\mathbf{y}$ - wektor popytu finalnego;

$\mathbf{A} = [a_{ij}]$ - macierz współczynników bezpośrednich nakładów.

Rozwiązując model (4) względem produkcji globalnej otrzymujemy:

$$\mathbf{X} = (\mathbf{I} - \mathbf{A})^{-1}\mathbf{y} \quad (5)$$

gdzie macierz $(\mathbf{I} - \mathbf{A})^{-1} = [\alpha_{ij}]$ nazywana jest macierzą pełnych nakładów materiałowych lub macierzą odwrotną do macierzy Leontiefa.

Równanie (5) zostało wykorzystane w celu oszacowania pełnego zapotrzebowania na produkcję globalną produktów/działalności (oraz wartość dodaną, a w uzupełnieniu także liczbę pracujących) wywołanego określonym popytem finalnym na produkty i usługi sportowe.

Należy jednak zauważyć, że sumy w poszczególnych wierszach tablicy wykorzystania (podaż produktów) nie są równe sumom w kolumnach tej tablicy (produkcji globalnej działalności, czyli $X_i \neq X_j$ dla $i = j$).

Dlatego też konieczne było zastąpienie macierzy jednostkowej $\mathbf{I}$ macierzą diagonalną $\mathbf{F}$, której elementami diagonalnymi są ilorazy podaży ogółem produktów i -tego rodzaju i produkcji globalnej j -tej działalności: X_i/X_j ($i = j$).

Na podstawie tablicy wykorzystania możliwe jest określenie wartości dodanej, czyli wydatków na rachunku tworzenia dochodów w postaci kosztów związanych z zatrudnieniem i nadwyżki operacyjnej brutto w każdej działalności, w której wytwarzane są produkty sportowe.

Opierając się na tablicy wykorzystania dla roku 2008, obliczono udziały wartości dodanej w produkcji globalnej poszczególnych rodzajów działalności (β_j). Przy upraszczającym założeniu, że relacja wartości dodanej do produkcji globalnej w danej działalności nie zmienia się w zależności od rodzaju wytwarzanych przez tę działalność produktów sportowych, udziały te można odnieść do produkcji sportowej danej działalności.

Wartość dodaną sportu w danej działalności (VD_j) generowaną przez wytwarzanie produktów sportowych otrzymujemy więc następująco:

$$VD_j^s = \beta_j X_{j(b)}^s \quad (6)$$

Wartość dodana sportu przedstawiona jest w Załączniku 5.

Należy zauważyć, że $\sum_j VD_j^s$ nie jest równa PKB sportu, bowiem odnosi się tylko do dochodów pierwotnych powstałych z tytułu wytwarzania produktów sportowych.

Nieuwzględniona jest zatem ta część dochodów pierwotnych, która jest tworzona w innych działalnościach, a która pokrywa wydatki związane ze zużyciem finalnym produktów sportowych. Ponadto wartość dodana wyrażona w cenach bazowych nie obejmuje podatków od produktów.

Pracujący

Uzupełniającą pozycją rachunku satelitarnego sportu jest liczba pracujących. Może być ona wyznaczona przez koszty zatrudnienia, przy założeniu, że określona została wartość dodana i jej elementy (koszty zatrudnienia oraz nadwyżka operacyjna brutto) oraz dostępna jest informacja o średnich płacach w danym rodzaju działalności występującym w rachunku satelitarnym sportu. Jeśli istnieją dane o liczbie pracujących w poszczególnych rodzajach działalności, możliwe jest określenie liczby pracujących bezpośrednio z relacji między produkcją globalną a liczbą pracujących w wybranej działalności.

Biorąc pod uwagę dostępność danych statystycznych, w obu przypadkach należy wprowadzić upraszczające założenia. W pierwszym podejściu zakłada się, że średnie płace nie są zróżnicowane w zależności od rodzaju wytwarzanego produktu w danej działalności. W drugim podejściu zakłada się, że wydajność pracy w przypadku każdego wytwarzanego produktu w danej działalności jest taka sama².

Przy szacowaniu liczby pracujących na rzecz sportu wykorzystano drugie ze wspomnianych wyżej podejść. Wyznaczona w ten sposób liczba pracujących określa wielkość nakładów pracy niezbędnych do wytworzenia produkcji globalnej, która pozwala na zaspokojenie popytu finalnego na określone produkty sportowe.

---

² Tylko w przypadku statystycznej definicji sportu liczbę pracujących można ustalić bezpośrednio ze źródeł statystycznych.

4. Źródła danych dla rachunku satelitarnego sportu dla Polski

---

Tablice input-output - tablice podaży i wykorzystania

Głównym źródłem danych dla określenia rachunku satelitarnego sportu są wybrane rachunki systemu rachunków narodowych, mianowicie produkcji, tworzenia dochodów oraz wykorzystania dochodów do dyspozycji. Zbiorcze informacje o transakcjach na tych rachunkach zawierają tablice wykorzystania i podaży oraz bilans przepływów międzygałęziowych.

Tablice wykorzystania pokazują zużycie produktów na cele produkcyjne (według działalności) i na cele finalne. Mają więc układ *produkt x działalność*. Tablice podaży pokazują kompozycję produktową każdej działalności. Bilans przepływów międzygałęziowych, przedstawiający jednocześnie podaż i wykorzystanie produktów na cele zużycia pośredniego i finalnego w układzie *produkt x produkt*, zestawiany jest przez Główny Urząd Statystyczny i publikowany nie częściej niż co 5 lat (ostatni za 2005, *Bilans przepływów międzygałęziowych w bieżących cenach bazowych w 2005*).

Publikowane tablice podaży i wykorzystania dla Polski przedstawiają gospodarkę narodową w układzie *55 produktów (wierszy) x 55 rodzajów działalności (kolumn)*. Popyt finalny (II ćwiartka tablicy wykorzystania lub bilansu przepływów międzygałęziowych) w zakresie spożycia przedstawiany jest najczęściej w układzie instytucjonalnym (gospodarstwa domowe, rząd, instytucje niekomercyjne). Natomiast akumulacja i eksport przedstawiane są łącznie dla wszystkich sektorów instytucjonalnych. Tablice wykorzystania pokazują wykorzystanie zarówno produktów krajowych, jak i importowanych.

Przy opracowywaniu rachunku satelitarnego sportu korzystano z roboczych tablic podaży i wykorzystania za 2008 rok, w układzie 543 grup bilansowych produktów i 83 rodzajów działalności, opracowanych w Departamencie Rachunków Narodowych GUS i udostępnionych na cele niniejszego badania.

Popyt finalny

W przypadku popytu finalnego gospodarstw domowych skorzystano z danych z budżetów gospodarstw domowych oraz z aktualnych danych pochodzących z badania prowadzonego przez GUS, przedstawionych w publikacjach: *Uczestnictwo Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej w roku 2008*; *Wydatki gospodarstw domowych związane ze sportem* (Strawiński 2011a), *Społeczno-ekonomiczne determinanty aktywności sportowej* (Strawiński 2011b).

Popyt finalny gospodarstw domowych na produkty sportowe został określony w oparciu o dane pochodzące z tablic podaży i wykorzystania (dotyczy grup produktów w całości związanych ze sportem, grupy bilansowe 369, 535, 536) oraz wyników wymienionych wcześniej badań.

W *Badaniu Budżetów Gospodarstw Domowych w 2008 roku* wyróżnionych zostało 29 grup produktów i usług związanych ze sportem. Produkty te przy pomocy odpowiednich wag wyznaczonych ze struktury wydatków gospodarstw domowych, zostały przypisane grupom produktów i usług ujętych w rachunku satelitarnym sportu (załącznik 3).

Spożycie instytucji rządowych i samorządowych zostało oszacowane w oparciu o dane pochodzące z tablic podaży i wykorzystania oraz ze sprawozdań z wykonania budżetu w dziale Kultura fizyczna i sport, w której znajdują się zagregowane dane dotyczące wydatków gmin oraz miast na prawach powiatu (*Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia roku 2008*). Ponadto, szczegółowych informacji na temat wydatków budżetu i województw dostarczyła publikacja *Informacja o wykonaniu zadań i budżetu w roku 2008 w części 25, Kultura fizyczna i sport oraz w części 85, Budżety Wojewodów w dziale 926, Kultura fizyczna i sport*.

Spożycie instytucji niekomercyjnych zostało uwzględnione dla grup produktów w całości związanych ze sportem (grupy bilansowe 369, 536), dla których dane znajdują się w tablicach podaży i wykorzystania.

Nakłady brutto na środki trwałe zostały wyznaczone przede wszystkim w oparciu o dane o wydatkach majątkowych instytucji rządowych i samorządowych pochodzące z publikacji

Informacja o wykonaniu zadań i budżetu w roku 2008 w części 25, Kultura fizyczna i sport oraz w części 85, Budżety Wojewodów w dziale 926, Kultura fizyczna i sport.

Eksport i import

W przypadku produktów uznanych za produkty *stricte* sportowe, informacje o ich eksporcie zaczerpnięto z tablic wykorzystania. Dla tych produktów dane o wielkości ich importu pochodzą z tablic podaży. W przypadku produktów, których tylko pewna część jest wykorzystywana na cele sportowe (np. obuwie), posłużono się danymi z bazy handlu zagranicznego, dostępnej na stronie internetowej GUS.

Dane o wymianie towarowej w statystyce handlu zagranicznego prezentowane są według ośmiostopniowej klasyfikacji zwanej Nomenklaturą Scaloną (CN). Jest ona na tyle szczegółowa, że pozwala na wyodrębnienie produktów, które można uznać całkowicie za produkty sportowe, przeznaczone do uprawiania sportu (np. w przypadku obuwia można wyszczególnić różnego rodzaju buty narciarskie, snowboardowe, łyżwy, czy buty sportowe).

Za pomocą odpowiednich kluczy przejścia między klasyfikacjami: nomenklaturą scaloną (CN) i klasyfikacją wyrobów i usług (PKWiU), które zostały udostępnione przez GUS na potrzeby badania, możliwe było oszacowanie wielkości importu i eksportu produktów sportowych. Mimo możliwości korzystanie z bardzo szczegółowych danych, dla niektórych produktów (np. dla odzieży) trudno było jednak określić, jaka ich część należy do produktów *stricte* sportowych. Przy oszacowaniu tej części, w charakterze wag wykorzystano udziały określające wartość eksportu (importu) produktów sportowych w relacji do eksportu (importu) produktów z określonej grupy bilansowej.

5. Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok – wyniki badania

---

Popyt na produkty sportowe i PKB sportu

W roku 2008 łączna wartość popytu finalnego na produkty związane ze sportem wyniosła 31,2 mld zł i była wyższa od wartości uzyskanej w roku 2006 (w cenach bieżących) o około 21%. Uwzględniając zmiany cen popytu krajowego w tym okresie³ realny wzrost popytu krajowego na produkty sportowe wyniósł 13,3% między rokiem 2006 i 2008. Wartość importu produktów sportowych w roku 2008 kształtowała się na poziomie 2,8 mld zł.

Wartość „sportowego” PKB w roku 2008 wyniosła 28,5 mld zł, co stanowi 2,23% PKB Polski w roku 2008. Udział ten zwiększył się w porównaniu z rokiem 2006 o 0,27 punktu procentowego.

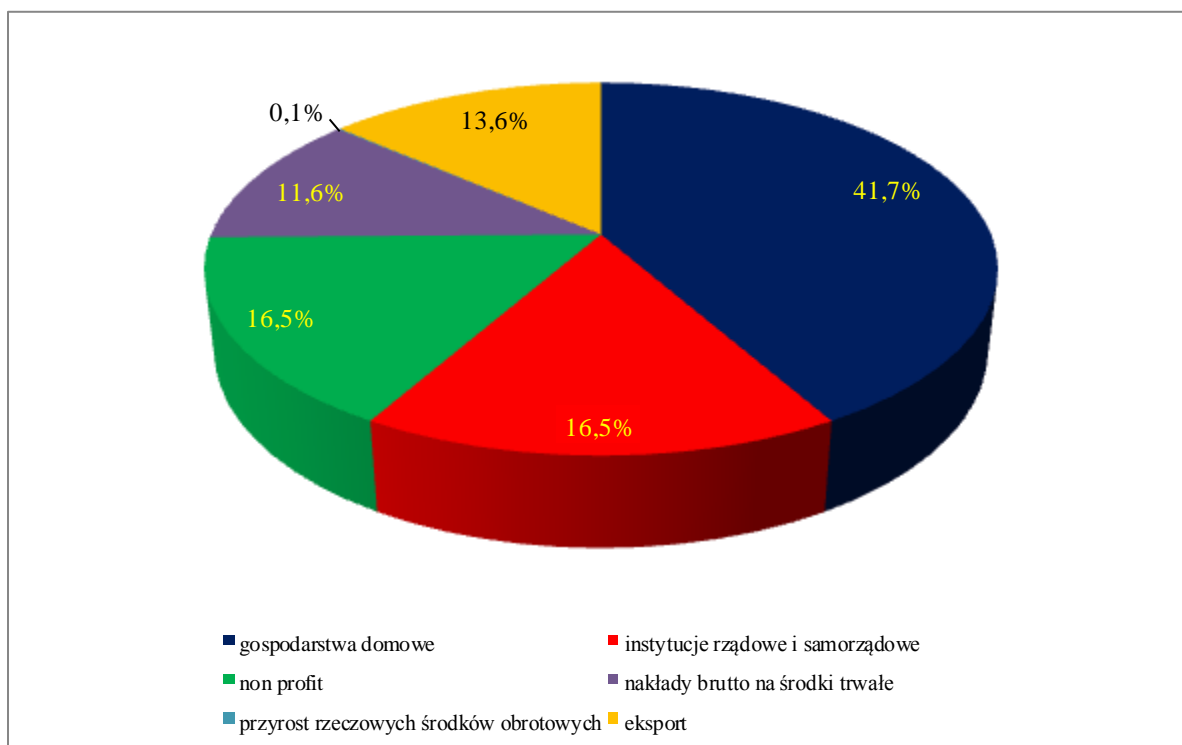
W strukturze całkowitego popytu na produkty sportowe, największy udział stanowi spożycie gospodarstw domowych (42% popytu na dobra i usługi sportowe), spożycie instytucji rządowych i samorządowych (16,5%) oraz instytucji niekomercyjnych, obejmujących organizacje sportowe (16,5%).

Udział spożycia sektora instytucji rządowych i samorządowych w popycie finalnym zmniejszył się w porównaniu z rokiem 2006 o 4 punkty procentowe. Udział eksportu produktów sportowych zmniejszył się o 2 punkty procentowe do 13,6% popytu finalnego na produkty sportowe.

W latach 2006-2008 wyraźnie wzrósł udział nakładów brutto związanych ze sportem na środki trwałe, z 6% popytu finalnego na produkty sportowe w roku 2006 do 11,6% w roku 2008. Wartość nakładów brutto na środki trwałe związane ze sportem przekroczyła 3,6 mld zł w roku 2008 wobec 1,5 mld zł w roku 2006. Wynikało to przede wszystkim ze wzrostu nakładów ponoszonych na budowę obiektów sportowych (o ponad 146%).

---

³ Rocznik Statystyczny GUS 2009, Tablica 18 (584), s. 712 - zmiany cen popytu krajowego.

Rys. 1. Struktura popytu finalnego na produkty sportowe w roku 2008 według kategorii popytu

Źródło: Opracowanie własne

W strukturze produktowej popytu finalnego na produkty sportowe (Tabela 1 oraz Załącznik 4) największy udział (prawie 27%) miały usługi związane ze sportem rozrywką i rekreacją (dział 93 według polskiej klasyfikacji wyrobów i usług, PKWiU 2008). Obejmują one między innymi usługi związane z działalnością obiektów sportowych, klubów sportowych oraz usługi związane z działalnością obiektów służących poprawie kondycji fizycznej. Wartość popytu finalnego na ten rodzaj usług przekroczyła 8,3 mld zł w roku 2008.

Zapotrzebowanie na usługi „sportowe” kształtowane było głównie przez sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych (około 5,1 mld zł) oraz sektor gospodarstw domowych (około 2,2 mld zł).

Ponad 15% popytu finalnego na produkty sportowe stanowiły usługi związane z grami losowymi. Obejmują one m. in. usługi Totalizatora Sportowego, który istotną część swoich dochodów przeznaczają na finansowanie Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. Popyt na ten rodzaj usług dotyczy wyłącznie sektora gospodarstw domowych.

Tabela 1. Wartość i struktura popytu finalnego na produkty związane ze sportem w 2008

Nazwa grupy bilansowej	Symbol PKWiU 2008	Popyt finalny na produkty sportowe, w tys. zł	Struktura produktowa popytu finalnego na produkty sportowe
Usługi związane ze sportem	93	8 352 538	26,74%
Usługi związane z grami losowymi	92.0011-19,21,29	4 905 599	15,70%
Usługi edukacyjne szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, szkół policealnych; usługi szkół wyższych	85.2; 85.3; 85.41; 85.42	4 243 447	13,58%
Pozostałe obiekty inżynierii lądowej – obiekty sportowe i rekreacyjne	42.99.12	3 268 559	10,46%
Usługi organizatorów turystyki	79.90.39	1 779 033	5,69%
Pozostałe wyroby z metali	25.99.24,26	1 648 710	5,28%
Motocykle i przyczepy motocyklowe, rowery, wózki inwalidzkie. i dziecięce	30.91.1; 30.92.10; 30.92.20	1 316 492	4,21%
Łodzie	30.12.11,12,19,99	912 463	2,92%
Sprzęt sportowy	32.3	881 016	2,82%
Bielizna	14.14.30	562 156	1,80%
Usługi. zw. z poprawą kondycji fiz.	96.04; 96.09	552 261	1,77%
Pozostała odzież	14.19.12,13,22	530 446	1,70%
Usługi pozaszkolnych form edukacji; Usługi wspomagające edukację	85.51.1; 85.6	527 498	1,69%
Pozostała odzież wierzchnia	14.13.11-14,21,24,31,35	500 332	1,60%
Usługi restauracji	56.10.1; 56.30.10	273 451	0,88%
Wychowanie przedszkolne	85.1	218 699	0,70%
Gazety i czasopisma	58.13.10,20; 58.14.11,20	157 847	0,51%
Leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne	21.20.1,2	144 521	0,46%
Obuwie	15.20.11,21,29	85 887	0,27%
Gry i zabawki	32.40.42	82 407	0,26%
Nadawanie programów radiowych i telewizyjnych	59.20.11-12,21-22; 60.10.11-12,20,30,40; 59.11.13; 60.20.11-14,20,31-32	73 113	0,23%
Usługi . przygotowania żywności dla odbiorców zewnętrznych	56.21.19, 56.29,20	54 842	0,18%
Urządzenia, instrumenty i wyroby medyczne	32.50.21	43 079	0,14%
Usługi hotelarskie	55.10.10	39 421	0,13%

Nazwa grupy bilansowej	Symbol PKWiU 2008	Popyt finalny na produkty sportowe, w tys. zł	Struktura produktowa popytu finalnego na produkty sportowe
Konie owce, kozy	01.43.10	29 051	0,09%
Usługi administracji publicznej	84.13.16	19 474	0,06%
Usługi poz. obiektów zakwaterowania	55.20.11; 55.30.12; 55.90.19	14 912	0,05%
Usługi w zakresie opieki zdrowotnej	86	14 433	0,05%
Wyroby nożownicze i sztucce	25.71.15	5 680	0,02%
Naprawa statków, łodzi	33.15.10	1 318	0,00%
Transport kolejowy pasażerski, pozostały transport lądowy pasażerski, transport lotniczy pasażerski	49.10.1	199	0,00%
RAZEM		31 238 885	100,00%

Trzecie miejsce w rankingu popytu na produkty sportowe stanowią usługi edukacyjne związane ze sportem (14% popytu finalnego), obejmujące wszystkie poziomy edukacji począwszy od edukacji na poziomie szkół podstawowych. Popyt na ten rodzaj usług kształtowany jest w znacznej części przez sektor instytucji rządowych i samorządowych.

Usługi budowlane związane z budową obiektów sportowych i rekreacyjnych tworzą 10% popytu finalnego na produkty sportowe. W poprzedniej edycji Rachunku Satelitarnego Sportu za rok 2006 udział ten był o ponad połowę niższy.

Wśród produktów przemysłu przetwórczego wciąż wysokie miejsca w rankingu zajmują wyroby z metali (obejmujące między innymi śruby napędowe do statków i łodzi, głównie ze względu na wysoką wartość eksportu tych produktów), motocykle i rowery (zapotrzebowanie na ten rodzaj produktów wykazuje głównie sektor gospodarstw domowych), łodzie (w zakresie łodzi żaglowych wycieczkowych lub sportowych, które są przede wszystkim przeznaczane na eksport) oraz sprzęt sportowy. Udział pozostałych produktów uznanych za sportowe w świetle *Wileńskich definicji sportu* nie przekraczał 13%.

Spżycie produktów sportowych stanowiło prawie 75% popytu finalnego na produkty sportowe, przy czym zdecydowana większość to popyt zrealizowany przez sektor gospodarstw domowych (rys. 1). Dane dotyczące spożycia produkcji produktów sportowych według sektorów instytucjonalnych znajdują się w załączniku 4.

W strukturze popytu gospodarstw domowych dominowały usługi związane z grami losowymi (ponad 37% wydatków na sport tego sektora). W dalszej kolejności były usługi związane ze sportem (17%), usługi organizatorów turystyki (13%) oraz wydatki na motocykle i rowery (7%) i edukację (5%).

Wydatki na sport instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych dotyczyły przede wszystkim wydatków na usługi związane ze sportem (ponad 99% wydatków tego sektora zakwalifikowanych jako wydatki sportowe). W przypadku sektora instytucji rządowych i samorządowych znacząca część wydatków stanowiły wydatki na edukację (nieco ponad 70%) oraz na usługi związane ze sportem (18%).

Nakłady brutto na środki trwałe dotyczyły głównie wydatków na budowę stadionów i obiektów rekreacyjnych (prawie 90% nakładów brutto na środki trwałe związane z szeroko rozumianym sportem). Są one finansowane głównie ze środków pochodzących z sektora instytucji rządowych i samorządowych (załącznik 4).

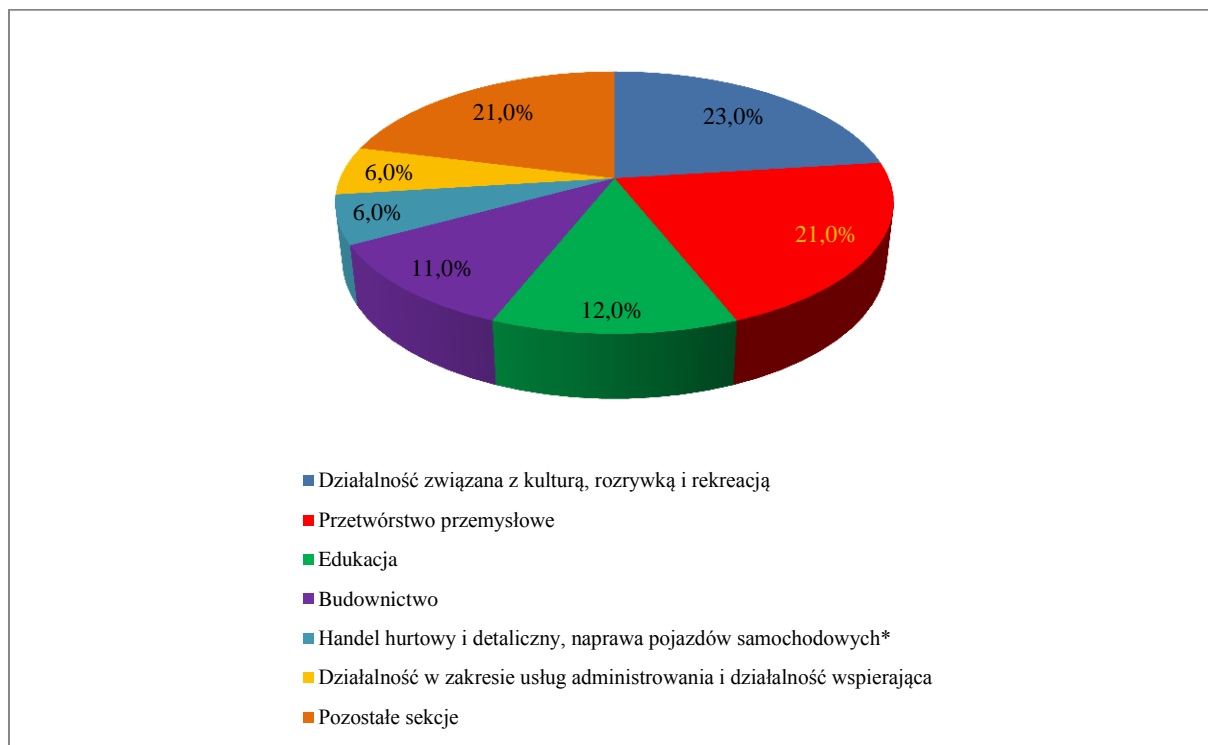
Eksport produktów związanych ze sportem obejmuje głównie produkty przemysłu przetwórczego. Znaczący udział w eksporcie w 2008 roku miały pozostałe wyroby z metali (nieco ponad 38%), łodzie (żaglowe i sportowe, prawie 18%), pozostała odzież wierzchnia (m.in. kurtki, dresy, kombinezony narciarskie, około 11%) oraz motocykle i rowery (nieco ponad 8%).

W strukturze importu „sportowego” dominowały pozostałe wyroby z metali (około 36%), sprzęt sportowy (około 18%), oraz motocykle i rowery (około 11%, załącznik 4).

Produkcja globalna i wartość dodana

Wartość produkcji globalnej (w cenach bazowych), która jest niezbędna do zaspokojenia popytu finalnego na produkty sportowe została przedstawiona w Tabeli 2 i w załączniku 5. Wartość produkcji globalnej produktów sportowych w roku 2008 wynosiła 41,2 mld zł, co stanowiło 1,56% krajowej produkcji globalnej. W strukturze produkcji globalnej według sekcji (rys. 2) dominowała działalność związana z kulturą rozrywką i rekreacją (23%), działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (21%), usługi na edukację (12%) i budownictwo (11%).

Rys. 2. Struktura produkcji globalnej według sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne

Wartość dodana związana z produkcją sportową wynosiła 17,8 mld zł w roku 2008, co stanowiło 1,63% wartości dodanej w Polsce. Struktura „sportowej” wartości dodanej nie odbiega znacząco od struktury produkcji globalnej.

Największy udział w wartości dodanej miały różne rodzaje działalności związanych z kulturą, rozrywką i rekreacją (23%), edukacją (22%), przetwórstwem przemysłowym (12%) i budownictwem (8%) (Tabela 2).

Tabela 2. Struktura produkcji globalnej i wartości dodanej według sekcji PKD

Symbol sekcji PKD 2007	Nazwa sekcji	Struktura produkcji globalnej według sekcji	Struktura wartości dodanej według sekcji
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,5%	0,4%
B	Górnictwo i wydobywanie	0,9%	1,1%
C	Przetwórstwo przemysłowe	21,1%	12,3%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę*	2,1%	1,7%
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami*	0,5%	0,7%
F	Budownictwo	10,6%	8,2%
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych*	6,1%	7,4%
H	Transport i gospodarka magazynowa	3,6%	3,0%
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2,1%	2,3%
J	Informacja i komunikacja	2,8%	3,1%
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1,4%	1,9%
L	Działalność związana z obsługą nieruchomości	2,1%	2,9%
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3,3%	3,8%
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5,6%	3,5%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; ubezpieczenia społeczne*	0,3%	0,5%
P	Edukacja	12,0%	21,8%
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,1%	0,2%
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23,2%	22,7%
S	Pozostała działalność usługowa	1,7%	2,5%
Razem		100,0%	100,0%

*nazwa skrócona

Pracujący na rzecz sportu

W roku 2008 liczba pracujących na rzecz sportu (bezpośrednio i pośrednio zaangażowanych w produkcję wyrobów i usług przeznaczonych na zaspokojenie popytu finalnego na produkty sportowe) kształtowała się na poziomie 297,3 tys. osób, co stanowiło 2,12% ogólnej liczby pracujących w gospodarce narodowej (załącznik 6).

Struktura pracujących na rzecz sportu według sekcji PKD pokazana jest w Tabeli 2.

Tabela 3. Struktura pracujących na rzecz sportu według sekcji PKD

Symbol sekcji	Nazwa sekcji	Odsetek pracujących
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,2%
B	Górnictwo i wydobywanie	0,4%
C	Przetwórstwo przemysłowe	13,6%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę*	0,5%
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami o odpadami*	0,4%
F	Budownictwo	5,1%
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych*	5,2%
H	Transport i gospodarka magazynowa	2,7%
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2,7%
J	Informacja i komunikacja	1,0%
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,7%
L	Działalność związana z obsługą nieruchomości	0,5%
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,9%
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7,4%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; ubezpieczenia społeczne*	0,5%
P	Edukacja	25,9%
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,2%
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	28,8%
S	Pozostała działalność usługowa	1,3%
Razem		100,0%

*nazwa skrócona

W strukturze pracujących dominowały usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem (29% ogólnej liczby pracujących), usługi edukacyjne (26%), przetwórstwo przemysłowe (14%) oraz usługi administrowania (7%) (Tabela 3).

Budownictwo, które zajmuje czwartą pozycję w produkcji globalnej (i wartości dodanej) związanej z zaspokojeniem popytu finalnego na produkty sportowe, w strukturze pracujących znalazło się na piątym - szóstym miejscu, wraz z handlem hurtowym i detalicznym (po 5% ogólnej liczby pracujących na rzecz sportu) (Tabela 3 oraz załącznik 6).

Podsumowanie

- Oszacowana wartość sektora sportowego stanowiła 2,23% PKB w roku 2008 i wyniosła 28,5 mld zł.
- Zatrudnienie związane ze sportem stanowiło 2,12% ogólnej liczby zatrudnionych w roku 2008 i kształtowało się na poziomie 297,3 tys. osób.
- Największy udział w strukturze popytu na produkty sportowe stanowi spożycie gospodarstw domowych (42% popytu na dobra i usługi sportowe), instytucji rządowych i samorządowych (16,5%) oraz instytucji niekomercyjnych, obejmujących organizacje sportowe (16,5%).
- W latach 2006 - 2008 wzrósł udział inwestycji związanych ze sportem, z 6% popytu finalnego na produkty sportowe w roku 2006 do prawie 12% w roku 2008.
- Wzrost inwestycji „sportowych” wynikał przede wszystkim ze wzrostu nakładów na budowę obiektów sportowych.
- W popycie na „sportowe” produkty przemysłu przetwórczego dominują wyroby z metali, motocykle i rowery, łódzie (w dużym stopniu na eksport) oraz sprzęt sportowy.
- W strukturze pracujących na rzecz sportu dominowały usługi związane z kulturą, rekreacją i sportem, sportowe usługi edukacyjne, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny.
- Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok wskazuje na wzrost znaczenia sportu zarówno w wartości PKB jak również w całkowitym zatrudnieniu w stosunku do roku 2006.

Bibliografia

2004-2006 Sport Satellite Account for the UK, Sport Industry Research Centre, Sheffield Hallam University, 2011.

Ahlert G., *The German Sport Satellite Account (SSA)*, 5th Meeting of the EU Expert Group „Sport Statistics“, Mainz, 1st of July, 2013.

Badanie budżetów gospodarstw domowych w 2008 roku, GUS, Warszawa, 2009.

Bilans przepływów międzygałęziowych w bieżących cenach bazowych w 2005 r., Departament Rachunków Narodowych, GUS, 2009.

Domańska W., Jabłonowski G., *Europejskie rachunki ekonomiczne środowiska*, Wiadomości Statystyczne, nr 7, 2012, 24-30.

Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych ESA 1995, Zeszyty Metodyczne i Klasyfikacje, GUS, Warszawa, 2000.

GUS, Tablice podaży i wykorzystania za rok 2008, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2013.

Informacja o wykonaniu zadań i budżetu w roku 2008 w części 25 – Kultura fizyczna i sport oraz w części 85 – Budżety Wojewodów w dziale 926 – Kultura fizyczna i sport, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Warszawa, 2009.

Leontief W., *Quantitative Input-Output Relation in the Economic System Of the United States*, Review of Economics and Statistics, vol. 18, nr 3, 1936.

Methodological Manual for a Sport Satellite Account, Statistics Netherlands, The Hague/Heerlen, 2012.

Polska Klasyfikacja Działalności (PKD), Zeszyty Metodyczne i Klasyfikacje, GUS, Warszawa, 2008.

Rachunek satelitarny sportu dla Polski, Instytut Statystyki Publicznej, GUS, Raport dla Ministerstwa Sportu i Turystyki, Warszawa, 2010.

Rachunek satelitarny turystyki 2005, Instytut Turystyki, Warszawa, 2008.

Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych 2006-2009, GUS, Warszawa, 2011.

Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych 2008-2011, GUS, Warszawa, 2013.

Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia roku 2008, Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego, Warszawa, 2009.

Strawiński P., *Społeczno-ekonomiczne determinanty aktywności sportowej*, Wiadomości Statystyczne, Nr 12, Warszawa, 2011, 57-67.

Strawiński P., *Wydatki gospodarstw domowych związane ze sportem*, Wiadomości Statystyczne, Nr 7/8, 2011, 56-66.

System of National Accounts 2008, European Commission, New York, 2009.

Uczestnictwo Polaków w Sporcie i Rekreacji Ruchowej w 2008 roku, GUS, Warszawa, 2009.

Załącznik 1. Schemat wydatków i przychodów na rachunkach niefinansowych sektorów instytucjonalnych

Rachunek	Przychody	Wydatki
RACHUNKI BIEŻĄCE		
Rachunki produkcji	przychody z tytułu sprzedaży produkcji zaspokajającej popyt pośredni i finalny	koszty materiałowe pozycja bilansująca: koszty z tytułu zaangażowania pierwotnych czynników produkcji - wartość dodana (PKB)
Rachunek tworzenia dochodów - wartości dodanej	wartość dodana (produkcja globalna - zużycie pośrednie)	koszty związane z zatrudnieniem podatki od producentów minus dotacje dla producentów podatek od produktów minus dotacje do produktów pozycja bilansująca: nadwyżka operacyjna brutto
Rachunek podziału pierwotnego dochodów	nadwyżka operacyjna brutto koszty związane z zatrudnieniem podatki od producentów minus dotacje dla producentów podatki od produktów minus dotacje do produktów dochody z tytułu własności	dochody z tytułu własności pozycja bilansująca: dochody pierwotne brutto
Rachunek podziału wtórnego dochodów	dochody pierwotne brutto podatki od dochodów i majątku świadczenia z ubezpieczeń społecznych oraz inne transfery socjalne różne transfery bieżące pozostałe transfery bieżące	podatki od dochodów i majątku świadczenia z ubezpieczeń społecznych oraz inne transfery socjalne różne transfery bieżące pozostałe transfery bieżące pozycja bilansująca: dochody do dyspozycji brutto
Rachunek wykorzystania dochodów do dyspozycji	dochody do dyspozycji brutto transfery socjalne w naturze	transfery socjalne w naturze pozycja bilansująca: skorygowane dochody do dyspozycji brutto
Rachunek wykorzystania skorygowanych dochodów do dyspozycji	skorygowane dochody do dyspozycji brutto korekta z tytułu zmian udziałów netto gospodarstw domowych w rezerwach funduszy emerytalnych	spożycie korekta z tytułu zmian udziałów netto gospodarstw domowych w rezerwach funduszy emerytalnych pozycja bilansująca: oszczędności brutto
RACHUNKI AKUMULACJI		
Rachunek kapitałowy	oszczędności brutto saldo obrotów bieżących z zagranicą transfery kapitałowe	transfery kapitałowe nakłady brutto na środki trwałe przyrost rzeczowych środków obrotowych pozycja bilansująca: wierzytelności/zadłużenie netto

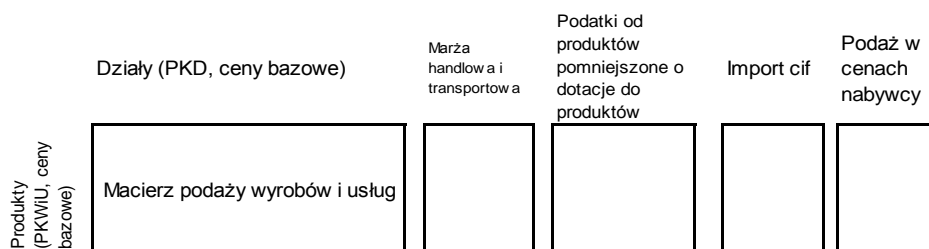

Załącznik 2. Schemat budowy tablic input-output

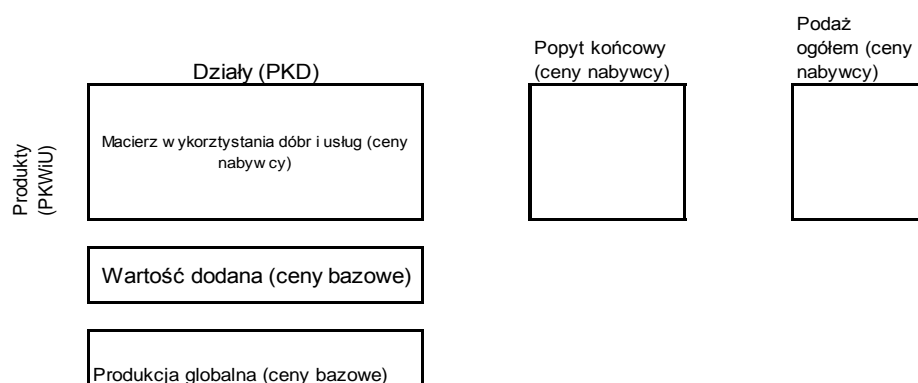
a) bilans przepływów międzygałęziowych

b) tablica podaży wyrobów i usług

c) tablica wykorzystania wyrobów i usług

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Bilansu przepływów międzygałęziowych*, 2009, s. 86-84 oraz *Rachunku podaży i wykorzystania*, 2009, s. 102-105.

Załącznik 3. Klasyfikacja grup produktów i działań związanych ze sportem

Sekcja PKD	Kod PKWiU (2008)	Wybrane produkty i usługi związane ze sportem
A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	01.43.10	Konie i pozostałe zwierzęta koniowate, żywe
C - Przetwórstwo przemysłowe	14.13.11-14,21,24,31,35	Płaszczki, kurtki, peleryny, skafandry, wiatrówki i podobne wyroby, zestawy odzieżowe, bryczesy i szorty
	14.14.30	T-shirty i podkoszulki
	14.19.12,13,22	Dresy, ubiory narciarskie, stroje kąpielowe i pozostała odzież, rękawiczki, mitenki i rękawice z jednym palcem
	15.20.11,21,29	Obuwie nieprzemakalne, z podeszwami i wierzchami wykonanymi z gumy lub tworzyw sztucznych (z wyłączeniem obuwia z metalowym noskiem ochronnym), obuwie do tenisa, koszykówki, pantofle gimnastyczne, buty treningowe itp. z cholewkami, z materiałów włókienniczych, pozostałe obuwie sportowe (z wyłączeniem butów narciarskich i łyżwiarskich)
	21.20.1,2	Leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne
	25.71.15	Szpady, szable, kordy, bagnety, lance oraz podobna broń i jej części
	25.99.24,26	Statuetki i pozostałe wyroby dekoracyjne oraz ramki do fotografii, obrazków lub podobne, ramki z lusterkami, z metali nieszlachetnych, śruby napędowe do statków lub łodzi i ich łopatki
	30.12.11,12,19,99	Łodzie żaglowe wypoczynkowe lub sportowe, włączając z silnikiem pomocniczym, łodzie nadmuchiwane wypoczynkowe lub sportowe, pozostałe pływające jednostki wypoczynkowe lub sportowe; łodzie wiosłowe i kajaki, usługi podwykonawców związane z produkcją łodzi wycieczkowych i sportowych
	33.15.10	Usługi naprawy i konserwacji statków, łodzi i pozostałych konstrukcji pływających
	30.91.1	Motocykle i przyczepy motocyklowe boczne
	30.92.10, 30.92.20;	Rowery dwukołowe i pozostałe rowery bezsilnikowe, z wyłączeniem części i akcesoriów, wózki inwalidzkie, z wyłączeniem części i akcesoriów
	32.3	Sprzęt sportowy
	32.40.42	Artykuły przeznaczone do gry w bilard, do gier towarzyskich, stołowych lub salonowych; pozostałe gry uruchamiane przez wrzucenie monety lub żetonu
	32.50.21	Instrumenty i urządzenia do zastosowań terapeutycznych; respiratory
	F - Budownictwo	42.99.12
	42.99.22	Roboty ogólnobudowlane związane z budową stadionów i boisk sportowych

Załącznik 3. Klasyfikacja grup produktów i działań związanych ze sportem (cd.)

G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	46.49.33	Sprzedaż hurtowa artykułów sportowych, włączając rowery
	47.00.65,66	Sprzedaż detaliczna sprzętu sportowego, sprzedaż detaliczna sprzętu turystycznego
H - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	55.10.10	Usługi w zakresie noclegów i usługi towarzyszące świadczone przez hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe
	55.20.11; 55.30.12; 55.90.19	Usługi świadczone przez schroniska młodzieżowe oraz chaty lub domki, Usługi w zakresie noclegów i usługi towarzyszące świadczone przez pola kempingowe, pozostałe usługi związane z zakwaterowaniem, gdzie indziej niesklasyfikowane
	56.10.1; 56.30.10	Usługi restauracji i pozostałych placówek gastronomicznych, usługi przygotowywania i podawania napojów
	56.21.19, 56.29,20	Usługi przygotowywania i dostarczania żywności dla pozostałych odbiorców zewnętrznych (katering), usługi stołówkowe
I - Transport i gospodarka magazynowa	49.10.1	Transport kolejowy pasażerski międzymiastowy
	49.31.21, 49.39.20	Transport drogowy pasażerski, rozkładowy, miejski i podmiejski, transport pasażerski kolejkami linowymi naziemnymi, kolejkami linowymi i wyciągami narciarskimi
	51.10.11,13	Transport lotniczy regularny krajowy pasażerski, transport lotniczy regularny międzynarodowy pasażerski
J - Informacja i komunikacja	58.13.10,20; 58.14.11,20	Gazety, czasopisma i pozostałe periodyki drukowane lub na nośnikach (dyskach, taśmach i innych), gazety, czasopisma i pozostałe periodyki on-line
	59.11.13; 59.20.11-12,21-22; 60.10.11-12,20,30; 60.20.11-14,20,31-32	Usługi związane z produkcją pozostałych programów telewizyjnych i nagrań wideo, usługi w zakresie nagrywania dźwięku, usługi w zakresie nagrywania wydarzeń na żywo, usługi związane z produkcją audycji radiowych, oryginały nagranych programów radiowych, usługi nadawania programów radiofonicznych, oryginały nadawanych programów radiofonicznych, sprzedaż czasu na cele reklamowe w radio, usługi związane z nadawaniem programów telewizyjnych w trybie on-line
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	79.90.39	Usługi w zakresie rezerwacji biletów wstępu na imprezy rekreacyjne, rozrywkowe i sportowe oraz pozostałe usługi w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowane
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	84.13.16	Usługi administracji publicznej w zakresie turystyki

Załącznik 3. Klasyfikacja grup produktów i działań związanych ze sportem (cd.)

P - Edukacja	85.1	Wychowanie przedszkolne
	85.2	Usługi szkół podstawowych
	85.3; 85.41	Usługi gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, z wyłączeniem szkół policealnych; Usługi szkół policealnych
	85.42	Usługi zakładów kształcenia nauczycieli, kolegów pracowników służb społecznych oraz usługi szkół wyższych
	85.51.1	Usługi w zakresie pozaszkolnych form edukacji
	85.6	Usługi wspomagające edukację
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	86	Usługi w zakresie opieki zdrowotnej
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	92.00.11-19,21,29	Usługi zw. z grami losowymi
	93	Usługi związane ze sportem, rozrywką i rekreacją
S - Pozostała działalność usługowa	96.04; 96.09	Usługi związane z poprawą kondycji fizycznej; pozostałe usługi indywidualne, gdzie indziej niesklasyfikowane

Załącznik 4. Popyt finalny na produkty sportowe w roku 2008, ceny nabywcy, w tys. zł

Symbol grupy bilansowej	Nazwa grupy bilansowej	Symbol PKWiU 2008	spożycie				akumulacja brutto			Eksport	Popyt finalny	Import	PKB sportu
			przez gospodarstwa domowe	przez instytucje niekomercyjne	przez instytucje rządowe i samorząd.	razem	nakłady brutto na środki trwałe	przyrost rzecz. środków obrotowych	razem				
027	Konie, owce, kozy	01.43.10	20 128			20 128				8 923	29 051	2 832	26 219
121	Pozostała odzież wierzchnia	14.13.11-14, 21,24,31,35	314 501			314 501		-4 497	-4 497	190 327	500 332	85 915	414 416
122	Bielizna	14.14.30	243 712			243 712		-13 951	-13 951	332 395	562 156	43 180	518 976
123	Pozostała odzież	14.19.12,13,22	113 130			113 130		-41 736	-41 736	459 052	530 446	5 625	524 821
129	Obuwie	15.20.11,21,29	92 406			92 406		-21 685	-21 685	15 167	85 887	20 091	65 797
180	Leki i pozost. wyr. farmaceut.	21.20.1,2								144 521	144 521	265 079	-120 558
239	Wyroby nożownicze i sztucce	25.71.15	5 641			5 641				39	5 641	1054	5 641
247	Pozost. wyroby z metali	25.99.24,26	25 385			25 385		12 549	12 549	1 610 777	1 648 710	1 023 026	625 684
346	Łodzie	30.12.11,12,19,99	53 800			53 800		55 263	55 263	803 400	912 463	64 122	848 341
407	Napr. statków, łodzi	33.15.10	1 318			1 318					1 318		1 318
355, 357	Motocykle i przyczepy mot., Rowery, wózki inwal. i dziecięce	30.91.1; 30.92.10; 30.92.20	961 596			961 596		12 187	12 187	342 710	1 316 492	325 404	991 088
369	Sprzęt sportowy	32.3	286 537	10 529	28 952	326 018	377 487	466	377 953	177 045	881 016	521 912	359 104
370	Gry i zabawki	32.40.42	79 389			79 389		-4 153	-4 153	7 171	82 407	61 278	21 129
371	Urząd., instrum. i wyroby med.	32.50.21	41 358			41 358		1 721	1 721		43 079	70 461	-27 382

Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok

Symbol grupy bilansowej	Nazwa grupy bilansowej	Symbol PKWiU 2008	spożycie				akumulacja brutto			Eksport	Popyt finalny	Import	PKB sportu
			przez gospodarstwa domowe	przez instytucje niekomercyjne	przez instytucje rządowe i samorząd.	razem	nakłady brutto na środki trwałe	przyrost rzecz. środków obrotowych	razem				
450	Pozost. obiekty inżyn.; roboty	42.99.12			7 770	7 770	3 250 572	10 217	3 260 789		3 268 559		3 268 559
461	Handel hurtowy	46.49.33											
462	Handel detaliczny	47.00.65,66											
477	Usługi hotelarskie	55.10.10	36 702			36 702		2 719	2 719		39 421		39 421
478	Usł. poz. obiektów zakwater.	55.20.11; 55.30.12; 55.90.19	14 913			14 913		-1	-1		14 912		14 912
479	Usługi restauracji	56.10.1; 56.30.10	254 625			254 625		18 826	18 826		273 451	203	273 248
480	Usł. przyg. żywn. dla odb. zewn.	56.21.19, 56.29,20	53 226			53 226		1 616	1 616		54 842		54 842
463 465 472	Transport kolejowy pasażerski, Poz. transp. lądowy pasażerski, Transport lotniczy pasażerski	49.10.1			199	199					199	2	197
482	Gazety i czasopisma	58.13.10,20; 58.14.11,20	157 847			157 847					157 847	3 856	153 991
487	Nadawanie progr. radiow. i telew.	59.20.11-12,21-22; 60.10.11-12,20,30,40; 59.11.13; 60.20.11-14,20,31-	70 165		2 948	73 113					73 113		73 113

Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok

Symbol grupy bilansowej	Nazwa grupy bilansowej	Symbol PKWiU 2008	spożycie				akumulacja brutto			Eksport	Popyt finalny	Import	PKB sportu
			przez gospodarstwa domowe	przez instytucje niekomercyjne	przez instytucje rządowe i samorząd.	razem	nakłady brutto na środki trwałe	przyrost rzecz. środków obrotowych	razem				
		32											
519	Usługi organizatorów turystyki	79.90.39	1 763 175		15 358	1 778 533		500	500		1 779 033	139 804	1 639 229
523	Usługi administracji publicz.	84.13.16	0		19 474	19 474					19 474		19 474
525	Wychowanie przedszkolne	85.1	218 699			218 699					218 699		218 699
526 527 528	Usługi szkół podstawowych, Usługi gimnazjów, liceów, Usługi szkół wyższych	85.2; 85.3; 85.41; 85.42	596 444		3 647 003	4 243 447					4 243 447	12 307	4 231 140
529 530	Usługi pozaszk. form edukacji; Usługi wspom. Edukację	85.51.1; 85.6			527 498	527 498					527 498		527 498
531	Usługi w zakr. opieki zdrowotnej	86	14 546		34	14 580		-147	-147		14 433	25	14 408
535	Usługi zw. z grami losowymi	92.0011-19,21,29	4 905 599			4 905 599					4 905 599		4 905 599
542	Usł. zw. z poprawą kondycji fiz.	96.04; 96.09	557 489			557 489		-5 228	-5 228		552 261		552 261
536	Usługi związane ze sportem	93	2 158 555	5 143 483	908 045	8 210 083		65	65	142 390	8 352 538	140 760	8 211 778

Rachunek Satelitarny Sportu dla Polski za 2008 rok

Symbol grupy bilansowej	Nazwa grupy bilansowej	Symbol PKWiU 2008	spożycie				akumulacja brutto			Eksport	Popyt finalny	Import	PKB sportu
			przez gospodarstwa domowe	przez instytucje niekomercyjne	przez instytucje rządowe i samorząd.	razem	nakłady brutto na środki trwałe	przyrost rzecz. środków obrotowych	razem				
RAZEM			13 040 888	5 154 012	5 157 281	23352181	3 628 059	24 729	3 652 788	4 233 916	31238885	2 785 938	28452947
% popytu finalnego			41,75%	16,50%	16,51%	74,75%	11,61%	0,08%	11,69%	13,55%	100,00%		

Załącznik 5. Produkcja globalna i wartość dodana „sportowa” w roku 2008, ceny bazowe

Oznaczenie sekcji PKD 2007	Oznaczenie działu PKD 2007	Nazwa działu	Produkcja globalna, ceny bieżące, tys. zł	Wartość dodana, ceny bieżące, tys. zł
A	(01)	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo	151 683	58 053
	(02)	leśnictwo i pozyskiwanie drewna	49 746	20 278
	(03)	Rybnictwo	1 362	560
B	(05)	wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	168 233	103 887
	(06)	górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego	3 327	2 356
	(07)	górnictwo rud metali	107 250	53 190
	(08)	pozostałe górnictwo i wydobywanie	73 046	31 711
	(09)	działalność usługowa wspomagająca górnictwo	3 991	1 658
C	(10)	produkcja artykułów spożywczych	227 923	43 386
	(11)	produkcja napojów	61 212	18 115
	(12)	produkcja wyrobów tytoniowych	1 490	525
	(13)	produkcja wyrobów tekstylnych	112 668	35 644
	(14)	produkcja odzieży	809 283	330 004
	(15)	produkcja skór i wyrobów skórzanych	43 997	13 913
	(16)	produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	189 285	51 155
	(17)	produkcja papieru i wyrobów z papieru	195 194	50 568
	(18)	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	166 678	62 374
	(19)	produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	454 401	57 888
	(20)	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	222 424	45 379
	(21)	produkcja wyrobów farmaceut.	66 598	25 181
	(22)	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	400 829	97 670
	(23)	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetal.	449 191	154 011
	(24)	produkcja metali	443 765	53 897
(25)	produkcja wyrobów z metali	1 800 067	527 710	

Załącznik 5. Produkcja globalna i wartość dodana „sportowa” w roku 2008, ceny bazowe

Oznaczenie sekcji PKD 2007	Oznaczenie działu PKD 2007	Nazwa działu	Produkcja globalna, ceny bieżące, tys. zł	Wartość dodana, ceny bieżące, tys. zł
	(26)	produkcja komputerów, wyrobów elektron. i optycznych	88 998	16 018
	(27)	produkcja urządzeń elektrycznych	131 542	30 433
	(28)	produkcja maszyn i urządzeń	177 660	41 572
	(29)	produkcja pojazdów samochod., przyczep i naczep	1 060 191	17 860
	(30)	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	531 796	132 789
	(31)	produkcja mebli	59 932	16 330
	(32)	pozostała produkcja wyrobów	632 423	218 612
	(33)	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	363 880	149 802
D	(35)	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektr., gaz, parę wodną i gorącą wodę	867 102	296 564
E	(36)	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	60 367	39 848
	(37)	odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	83 700	54 321
	(38)	gospodarka odpadami; odzysk surowców	74 285	26 521
	(39)	Rekultywacja	2 621	1 216
F	(41-43)	Budownictwo	4 375 900	1 466 502
G	(45)	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochod. oraz ich naprawa	437 517	279 958
	(46)	handel hurtowy	1 231 036	540 254
	(47)	handel detaliczny	840 037	498 485
H	(49)	transport lądowy i rurociągowy	903 505	296 484
	(50)	transport wodny	27 657	6 136
	(51)	transport lotniczy	229 024	76 853
	(52)	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	239 215	107 207
	(53)	działalność pocztowa i kurierska	80 818	53 651

Załącznik 5. Produkcja globalna i wartość dodana „sportowa” w roku 2008, ceny bazowe

Oznaczenie sekcji PKD 2007	Oznaczenie działu PKD 2007	Nazwa działu	Produkcja globalna, ceny bieżące, tys. zł	Wartość dodana, ceny bieżące, tys. zł
I	(55)	Zakwaterowanie	552 941	280 006
	(56)	Gastronomia	322 970	133 055
J	(58)	działalność wydawnicza	264 549	133 608
	(59)	produkcja filmów, programów telewizyjnych i nagrań	79 174	39 897
	(60)	nadawanie programów ogólnodostęp. i abonament.	223 656	95 505
	(61)	telekomunik.	298 654	125 529
	(62)	działalność związana z oprogram. i doradztwo w zakresie informatyki	252 573	136 118
	(63)	działalność usługowa w zakresie informacji	44 612	22 469
K	(64)	finansowa działalność usługowa	488 492	287 977
	(65)	ubezpieczenia, reasekuracja i fundusze emerytalne	58 368	32 963
	(66)	działalność wspomagająca usł. finansowe oraz ubezpieczenia i fund. emeryt.	31 650	12 873
L	(68)	czynsze umowne, pozostała obsługa rynku nieruchomości	852 937	512 172
M	(69)	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	172 343	90 382
	(70)	działalność firm centralnych; doradztwo w zarządzaniu	438 331	231 016
	(71)	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy tech.	142 702	67 711
	(72)	badania naukowe i prace rozwojowe	40 351	20 222
	(73)	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	352 328	141 296
	(74)	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	230 899	128 141
	(75)	działalność weterynaryjna	1 562	1 333
N	(77)	wynajem i dzierżawa	151 775	80 362
	(78)	działalność związana z zatrudnieniem	49 793	26 894

Załącznik 5. Produkcja globalna i wartość dodana „sportowa” w roku 2008, ceny bazowe

Oznaczenie sekcji PKD 2007	Oznaczenie działu PKD 2007	Nazwa działu	Produkcja globalna, ceny bieżące, tys. zł	Wartość dodana, ceny bieżące, tys. zł
	(79)	działalność związana z turystyką	1 798 052	355 362
	(80)	działalność detektywist. i ochroniarska	167 887	90 593
	(81)	utrzymanie porządku w budynkach i zagospodar. zieleni	85 562	37 961
	(82)	administracyjna obsługa biur; wspomaganie działalności gospodarczej	63 268	30 926
O	(84)	administracja publ. i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpiecz. Społeczne	132 855	85 496
P	(85)	Edukacja	4 930 689	3 898 583
Q	(86)	opieka zdrowotna	52 772	32 929
	(87-88)	pomoc społeczna	0	0
R	(90)	działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	53 798	32 018
	(91)	dział. bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozost. dział. zw. z kulturą	2 922	1 756
	(92)	działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi	5 148 851	2 032 587
	(93)	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	4 306 861	1 978 005
S	(94)	działalność organizacji członkowskich	31 566	17 342
	(95)	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobist. i domowego	26 054	14 500
	(96)	pozostała indywidualna działalność usługowa	655 437	416 086
RAZEM			41 210 083	17 830 202
UDZIAŁ W POSZCZEGÓLNYCH KATEGORIACH NA SZCZEBLU CAŁEJ GOSPODARKI			1,56%	1,63%

Załącznik 6. Liczba pracujących na rzecz sportu według działów

Oznaczenie sekcji	Oznaczenie działu	Nazwa działu	Pracujący, w osobach
A	(01)	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo	3 267
	(02)	leśnictwo i pozyskiwanie drewna	296
	(03)	rybactwo	15
B	(05)	wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	881
	(06)	górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego	8
	(07)	górnictwo rud metali	256
	(08)	pozostałe górnictwo i wydobywanie	174
	(09)	działalność usługowa wspomagająca górnictwo	10
C	(10)	produkcja artykułów spożywczych	708
	(11)	produkcja napojów	101
	(12)	produkcja wyrobów tytoniowych	3
	(13)	produkcja wyrobów tekstylnych	781
	(14)	produkcja odzieży	12 334
	(15)	produkcja skór i wyrobów skórzanych	397
	(16)	produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	952
	(17)	produkcja papieru i wyrobów z papieru	507
	(18)	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	715
	(19)	produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	118
	(20)	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	408
	(21)	produkcja wyrobów farmaceutycznych	160
	(22)	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1 468
	(23)	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1 474
	(24)	produkcja metali	722
	(25)	produkcja wyrobów z metali	8 008
	(26)	produkcja komputerów, wyrobów elektron. i optycznych	207
	(27)	produkcja urządzeń elektrycznych	384
	(28)	produkcja maszyn i urządzeń	663
	(29)	produkcja pojazdów samochodowych przyczep i naczep	1 926
	(30)	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2 378
(31)	produkcja mebli	354	

Załącznik 6. Liczba pracujących na rzecz sportu według działów

Oznaczenie sekcji	Oznaczenie działu	Nazwa działu	Pracujący, w osobach
	(32)	pozostała produkcja wyrobów	3 910
	(33)	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1 665
D	(35)	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	1 485
E	(36)	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	495
	(37)	odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	381
	(38)	gospodarka odpadami; odzysk surowców	336
	(39)	rekultywacja	12
F	(41-43)	budownictwo	15 095
G	(45)	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa	1 420
	(46)	handel hurtowy	5 411
	(47)	handel detaliczny	8 717
H	(49)	transport lądowy i rurociągowy	4 538
	(50)	transport wodny	37
	(51)	transport lotniczy	2 211
	(52)	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	504
	(53)	działalność pocztowa i kurierska	781
I	(55)	zakwaterowanie	5 124
	(56)	gastronomia	2 994
J	(58)	działalność wydawnicza	490
	(59)	produkcja filmów, programów telewizyjnych i nagrań	147
	(60)	nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych	415
	(61)	telekomunikacja	554
	(62)	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwo w zakresie informatyki	1 125
	(63)	działalność usługowa w zakresie informacji	237
	(64)	finansowa działalność usługowa	1 656
K	(65)	ubezpieczenia, reasekuracja i fundusze emerytalne	198
	(66)	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fund. emeryt.	107
L	(68)	czynsze umowne, pozostała obsługa rynku nieruchomości	1 471
M	(69)	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	709

Załącznik 6. Liczba pracujących na rzecz sportu według działów

Oznaczenie sekcji	Oznaczenie działu	Nazwa działu	Pracujący, w osobach
	(70)	działalność firm centralnych; doradztwo w zarządzaniu	1 802
	(71)	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	587
	(72)	badania naukowe i prace rozwojowe	166
	(73)	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	1 448
	(74)	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	950
	(75)	działalność weterynaryjna	6
N	(77)	wynajem i dzierżawa	1 451
	(78)	działalność związana z zatrudnieniem	476
	(79)	działalność związana z turystyką	17 188
	(80)	działalność detektywistyczne i ochroniarska	1 605
	(81)	utrzymanie porządku w budynkach i zagospodarowanie zieleni	818
	(82)	administracyjna obsługa biura; wspomaganie działalności gospodarczej	606
O	(84)	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpiecz. społeczne	1 349
P	(85)	edukacja	77 065
Q	(86)	opieka zdrowotna	589
	(87-88)	pomoc społeczna	0
R	(90)	działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	483
	(91)	dział. bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność zw. z kulturą	26
	(92)	działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi	46 190
	(93)	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	38 711
S	(94)	działalność organizacji członkowskich	174
	(95)	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	144
	(96)	pozostała indywidualna działalność usługowa	3 610
RAZEM			297 344
UDZIAŁ W OGÓLNEJ LICZBIE PRACUJĄCYCH W GOSPODARCE NARODOWEJ			2,12%